

Právo a judikatúra v praxi

Výber z najzaujímavejších nových rozhodnutí súdov

Obsah:

- 1. V prípade zrušenia platobného rozkazu po podaní odporu nesmie byť rozhodnuté bez nariadenia pojednávania**
Uznesenie Krajského súdu Trenčín sp. zn. 5Co/2/2018 zo dňa 6. 6. 2018
- 2. Prerušenie vkladového konania z dôvodu vyhlásenia konkurzu na majetok úpadcu**
Rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4 Sžr 5/2017 zo dňa 6. 2. 2018
- 3. K prejazdu motorovým vozidlom k pozemku ako podmienke pre vyporiadanie podielového spoluvlastníctva jeho reálnym rozdelením**
Uznesenie Krajského súdu Trenčín sp. zn. 5Co/330/2017 zo dňa 25. 4. 2018
- 4. K povinnosti exekútora dodržiavať primeranosť pri exekvovaní majetku povinného**
Rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3 Sžo 2/2017 zo dňa 21. 2. 2018
- 5. K prednosti zákonného záložného práva podľa § 15 ods. 1 zákona o vlastníctve bytov a nebytových priestorov**
Rozsudok Krajského súdu Banská Bystrica sp. zn. 5 Co 13/2017 zo dňa 28. 3. 2018
- 6. K forme oboznámenia zamestnanca s výplatnými termínmi**
Rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3 Sžo 43/2016 zo dňa 31. 1. 2018
- 7. Vierohodnosť výpovedí svedkov, ktorí majú blízky vzťah so stranou sporu**
Rozsudok Krajského súdu Trenčín sp. zn. 5 Co/290/2017 zo dňa 7. 2. 2018
- 8. K rozhodovaniu o povolení splátok v prípade dlžného výživného**
Uznesenie Krajského súdu Košice sp. zn. 7CoP/134/2017 zo dňa 30. 11. 2017
- 9. Dôvody pre zmenu rozhodnutia o výkone rodičovských práv a povinností**
Rozsudok Krajského súdu Trenčín sp. zn. 17CoP/22/2018 zo dňa 13. 6. 2018
- 10. K začiatku plynutia prekluzívnej lehoty na podanie žaloby o neplatnosť skončenia pracovného pomeru**
Rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3 Cdo 29/2017 zo dňa 22. 3. 2018
- 11. K definícii konkurznej pohľadávky z titulu dane z príjmu právnickej osoby**
Rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1 Obo 16/2017 zo dňa 21. 2. 2018
- 12. K zrejmemu zásahu pre poskytnutie ochrany pokojného stavu zo strany obce**
Rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3 Sžo 4/2017 zo dňa 21. 2. 2018
- 13. K výsluchu svedka v postavení daňového subjektu vs. nárok na svedočné**
Rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5 Sžf 56/2016 zo dňa 1. 2. 2018
- 14. K posudzovaniu bezúhonnosti advokátskych koncipientov**
Rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2 Sžo 20/2016 zo dňa 31. 1. 2018
- 15. K právu na obhajobu v prípade, keď existuje rozpor medzi tvrdeniami obvineného ohľadom jeho gramotnosti**
Uznesenie Krajského súdu Prešov sp. zn. 7 To 7/2018 zo dňa 2. 5. 2018

1. V prípade zrušenia platobného rozkazu po podaní odporu nesmie byť rozhodnuté bez nariadenia pojednávania

Uznesenie Krajského súdu Trenčín sp. zn. 5Co/2/2018 zo dňa 6. 6. 2018

Anotácia:

Krajský súd Trenčín predkladaným rozhodnutím zrušil rozsudok Okresného súdu Trenčín, ktorý bol vydaný v konaní po zrušení platobného rozkazu na základe podaného odporu. Súd prvej inštancie po zrušení platobného rozkazu rozhodol bez nariadenia pojednávania; svoj postup odôvodnil tým, že v konaní ide v zmysle ustanovenia § 297 písm. b) CSP o otázku jednoduchého právneho posúdenia veci, skutkové tvrdenia strán nie sú sporné a hodnota sporu bez príslušenstva neprevyšuje 1000 eur.

Krajský súd Trenčín posudzoval vydaný rozsudok na základe odvolania žalovaného, ktorý okrem iného namietal porušenie práva na spravodlivý proces. Odvolací súd dal žalovanému za pravdu a výslovne uviedol, že pokiaľ súd prvej inštancie zruší platobný rozkaz na základe včasného vecne odôvodneného odporu, musí vždy nariadiť aj pojednávanie na prejednanie veci; nesmie teda spor rozhodnúť bez nariadenia pojednávania, ani keby boli splnené podmienky pre aplikáciu ustanovenia § 297 písm. b) CSP. V opačnom prípade by sa súd dopustil zásahu do procesných práv žalovaného, ktorý by odôvodňoval zrušenie rozsudku opreté o odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. b) CSP.

Právna veta:

- I. Ustanovenie § 267 ods. 3 veta prvá CSP výslovne uvádza, že ak čo len jeden zo žalovaných podá včas odpor s vecným odôvodnením, súd zruší platobný rozkaz v celom rozsahu a nariadi pojednávanie, ak teda nedôjde k odmietnutiu odporu postupom podľa § 267 ods. 2 CSP. Vecne odôvodnený odpor znamená odpor podaný s odôvodnením vo veci samej. Žalovaný musí v odôvodnení odporu uviesť konkrétne vecné tvrdenie, ktoré spochybňuje opodstatnenosť priznanej pohľadávky. Súd prvej inštancie v prejednávaní veci vyhodnotil podaný odpor ako podaný včas oprávnenou osobou s vecným odôvodnením a zrušil vydaný a doručený platobný rozkaz. V ďalšom procesnom postupe však neaplikoval ostatnú časť ust. § 267 ods. 3 veta prvá CSP, kedy bolo jeho úlohou nariadiť na prejednanie veci pojednávanie, ale vydal napadnuté rozhodnutie bez nariadenia pojednávania aplikujúc ust. § 297 písm. b) CSP, čo odôvodnil tým, že v danej veci ide iba o otázku jednoduchého právneho posúdenia veci, skutkové tvrdenia strán nie sú sporné a hodnota sporu bez príslušenstva neprevyšuje 1.000,- eur.
- II. Odvolací súd zastáva názor, že súd prvej inštancie pochybil, ak po zrušení platobného rozkazu nenariadil na prejednanie veci samej pojednávanie. Nakoľko podaný odpor bol vyhodnotený súdom prvej inštancie ako vecne odôvodnený, znamená to, že žalovaný dostatočným spôsobom poprel žalobcom uplatnený nárok čo do právneho základu i výšky zároveň keď spochybnil samotnú existenciu právneho nároku a tým založil spornosť skutkových tvrdení, na ktorých je založený právny nárok žalobcu. Preto sa nemožno stotožniť s argumentáciou o nespornosti skutkových tvrdení, ktorá je jednou z podmienok aplikácie ust. § 297 písm. b) CSP. Súd prvej inštancie aplikujúc ust. § 297 písm. b) CSP po zrušení platobného rozkazu a rozhodnutím vo veci napadnutým rozsudkom bez nariadenia pojednávania v zmysle ust. § 297 v spojení s ust. § 267 ods. 3 veta prvá CSP, hoci podmienky pre takýto postup neboli v konaní splnené, uprel žalovanému možnosť ústne a bezprostredne predniesť súdu svoju procesnú obranu proti žalobnému návrhu, čím znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

Právna oblasť: Občianske právo procesné

Právny inštitút: Odpor proti platobnému rozkazu, Pojednávanie

Súvisiace predpisy a ustanovenia: pre SR: 160/2015 Z. z. – § 267 ods. 3, § 297 písm. b)

2. Prerušenie vkladového konania z dôvodu vyhlásenia konkurzu na majetok úpadcu

Rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4 Sžr 5/2017 zo dňa 6. 2. 2018

Anotácia:

Navrhovateľ sa odvolaním domáhal zrušenia rozsudku krajského súdu a jeho vrátenia na ďalšie konanie. Krajský súd rozsudkom potvrdil rozhodnutie odporcu o zamietnutí návrhu na vklad prevodu vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností. Krajský súd mal za to, že vyhlásenie konkurzu na majetok prevodcu bolo pre správny orgán záväzné a súčasne preukazovalo skutočnosť, ktorá nastala po podaní návrhu na vklad zmluvnými stranami, avšak pred rozhodnutím o vklade, preto bol správny orgán povinný na ňu z úradnej povinnosti prihliadať. Odvolací súd rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie z dôvodu, že vyhlásením konkurzu sa katastrálne konanie prerušilo zo zákona a v tomto konaní bolo možné pokračovať len na návrh správcu konkurznej podstaty.

Právna veta:

Procesnoprávnym dôsledkom vyhlásenia konkurzu je skutočnosť, že súdne a iné konania, týkajúce sa majetku podliehajúceho konkurzu sa podľa § 47 ods. 1 zákona č. 7/2005 Z. z. prerušujú. Konaním, ktoré sa týka konkurznej podstaty, rozumíme akékoľvek konanie, ktoré môže mať vplyv na rozsah konkurznej podstaty, vrátane konaní, v ktorých sa rozhoduje o nárokoch, ktoré majú byť uspokojené z konkurznej podstaty.

Prerušenie konania nastáva zo zákona (ex lege), o prerušení konania sa nevydáva rozhodnutie. V prerušených konaniach možno podľa zákona č. 7/2005 Z. z. pokračovať len na návrh správcu.

Právna oblasť: Obchodné právo, správne právo

Právny inštitút: Prerušenie katastrálneho konania ex lege, Konkurz a reštrukturalizácia

Súvisiace predpisy a ustanovenia: pre SR: 7/2005 Z. z. – § 47 ods. 1 a 5

3. K prejazdu motorovým vozidlom k pozemku ako podmienke pre vyporiadanie podielového spoluvlastníctva jeho reálnym rozdelením

Uznesenie Krajského súdu Trenčín sp. zn. 5Co/330/2017 zo dňa 25. 4. 2018

Anotácia:

Krajský súd Trenčín sa v predkladanom rozhodnutí zaoberal zrušením a vyporiadaním podielového spoluvlastníctva pozemkov, ktoré mali charakter trvalých trávnatých porastov a záhrad. Súd prvej inštancie rozhodol, že podielové spoluvlastníctvo k pozemkom nemožno vyporiadať zákonom preferovaným spôsobom – t. j. ich reálnym rozdelením, pretože pozemky sú situované tak, že k nim chýba prístup z verejnej komunikácie a prístup k nim by bol zabezpečený z pozemku vo vlastníctve jednej zo strán sporu a vo forme vecného bremena spočívajúceho v práve prechodu. Súd s odkazom na druh vyporiadavých parciel uzavrel, že pokiaľ by k novovytvoreným parcelám nebolo zabezpečené aj právo prejazdu motorovým vozidlom, nebolo by možné ich účelne využívať. Podielové spoluvlastníctvo preto vyporiadal prikázaním pozemkov do vlastníctva jednej zo strán sporu.

Krajský súd Trenčín na základe podaného odvolania rozsudok súdu prvej inštancie zrušil, keď na rozdiel od neho vyslovil názor, že predmetné pozemky sú reálne deliteľné. Zdôraznil, že reálnemu rozdeleniu pozemkov, ktoré majú charakter trvalých trávnatých porastov a záhrad, spravidla nijako nebráni skutočnosť, že by k novovytvoreným pozemkom nebola zabezpečená možnosť prístupu motorovým vozidlom. Tento druh pozemkov sa totiž podľa názoru súdu využíva na činnosti, ktoré prístup motorového vozidla nevyhnutne nevyžadujú.

Právna veta:

Oba pozemky majú dostatočnú veľkosť i spôsobilý tvar pre reálne rozdelenie. Aj keď ani jeden z nich nie je priamo prístupný z verejnej komunikácie, má žalobca prístup na tieto pozemky zo susediaceho pozemku vo svojom vlastníctve. Prístup z verejnej komunikácie na oba pozemky má zabezpečený aj žalovaný a to rovnako cez pozemok vo vlastníctve žalobcu, keď na tomto pozemku spočíva vecné bremeno zodpovedajúce právu prechodu žalovaného cez neho. Podľa odvolacieho súdu pritom nie je rozhodujúce, že žalovaný nemá zabezpečený k spoločným nehnuteľnostiam prejazd ale len prechod. Charakter oboch spoločných nehnuteľností /trvalé trávnaté porasty a záhrady/, a ich veľkosť a tvar umožňujú ich využitie oboma podielovými spoluvlastníkmi aj po ich reálnom rozdelení a to bez nutnosti mať na novovzniknuté pozemky zabezpečený prejazd motorovým vozidlom. Prípadné pestovanie ovocia a zeleniny, či chov niektorých zvierat, nutne prístup motorového vozidla nevyžadujú. Podľa odvolacieho súdu je teda reálne rozdelenie predmetných nehnuteľností možné a súd prvej inštancie preto nesprávne pristúpil k poradí druhému spôsobu vyporiadania, prikázaním veci za primeranú náhradu.

Právna oblasť: Občianske právo hmotné

Právny inštitút: Podielové spoluvlastníctvo, Nehnuteľnosti

Súvisiace predpisy a ustanovenia: **pre SR:** 40/1964 Zb. – § 142 ods. 1
pre ČR: 89/2012 Sb. – § 1144

4. K povinnosti exekútora dodržiavať primeranosť pri exekvovaní majetku povinného

Rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3 Sžo 2/2017 zo dňa 21. 2. 2018

Anotácia:

Žalobca podal odvolanie proti rozhodnutiu o disciplinárnom previnení odporcu, ktorého sa mal žalobca dopustiť tým, že vykonal exekúciu na majetku povinného, ktorý bol v zjavnom nepomere s vymáhanou pohľadávkou. Krajský súd rozsudkom potvrdil napadnuté rozhodnutie odporcu. Žalobca proti tomuto rozsudku podal odvolanie. Odvolací súd zistil, že odvolanie navrhovateľa neobsahuje žiadne právne relevantné tvrdenia a dôkazy, ktoré by mohli ovplyvniť vecnú správnosť napadnutého rozsudku krajského súdu a rozsudok krajského súdu potvrdil.

Právna veta:

Ustanovenie § 61b Exekučného poriadku jednoznačne stanovuje, že súdny exekútor môže vykonávať exekúciu len do výšky rozhodnutím priznanej pohľadávky, jej príslušenstva a trov exekúcie. Aj v tomto ustanovení sa prejavila jedna zo základných zásad exekučného práva, podľa ktorej sa exekúcia nemôže v žiadnom prípade vykonať v širšom rozsahu, než vyplýva z exekučného titulu a povinnosti nahradiť trovy exekúcie. Vykonávanie exekúcie v širšom rozsahu – v rozpore s poverením súdu – je dôvodom na čiastočné zastavenie exekúcie. Z kontextu tohto ustanovenia vyplýva aj vyjadrenie určitej postupnosti exekvovania majetku povinného, a to napriek tomu, že podstatou exekúcie je, že za vynútenie judikovanej pohľadávky ručí povinný celým svojím majetkom. Postupnosť sa prejavuje v tom, že exekútor má predovšetkým exekvovať taký majetok, ktorý z hľadiska jeho hodnoty nie je v zrejmom nepomere k výške vymáhanej pohľadávky, jej príslušenstva a trov exekúcie. Len vtedy, ak takýto majetok nie je alebo nie je exekútorom zistený, prípadne iný majetok nestačí na uspokojenie nárokov oprávneného, možno postupovať postihnutím aj takého majetku, ktorého hodnota je v zrejmom nepomere k výške vymáhanej pohľadávky, jej príslušenstva a trov exekúcie.

Právna oblasť: Občianske právo

Právny inštitút: Exekúcie, Výkon exekúcie predajom nehnuteľností

Súvisiace predpisy a ustanovenia: **pre SR:** 233/1995 Z. z. – § 61b

5. K prednosti zákonného záložného práva podľa § 15 ods. 1 zákona o vlastníctve bytov a nebytových priestorov

Rozsudok Krajského súdu Banská Bystrica sp. zn. 5 Co 13/2017 zo dňa 28. 3. 2018

Anotácia:

Krajský súd Banská Bystrica vydal predkladané rozhodnutie v spore, ktorý bol iniciovaný na základe žaloby o určenie prednostného záložného veriteľa. Žalobu podal záložný veriteľ, ktorého záložné právo vzniklo na základe § 15 ods. 1 zákona o vlastníctve bytov a nebytových priestorov, pričom zápis predmetného záložného práva k pozemku pod bytovým domom bol vykonaný v roku 1994. Naproti tomu záložné právo žalovaného vzniklo v roku 2010 ako zabezpečenie záväzku z úverovej zmluvy. Spor bol vyvolaný oznámením žalovaného, že realizuje výkon svojho záložného práva formou dobrovoľnej dražby, s čím žalobca nesúhlasil; žalovaný však napriek tomu od výkonu svojho záložného práva neupustil.

Krajský súd v odôvodnení rozhodnutia podrobne zrekapituloval doterajšiu judikatúru súdov k danej problematike a na základe jej analýzy sa (zhodne so súdom prvej inštancie) priklonil k záveru, že v danom prípade má prednosť zákonné záložné právo. Zároveň dodal, že podľa jeho názoru sa vždy (aj v prípadoch, kedy zákonné záložné právo nie je na liste vlastníctva zapísané ako prvé) musí skúmať, či v čase realizácie druhého záložného práva konkurenčným záložným veriteľom existuje splatná pohľadávka voči dlžníkovi v bytovom dome, ktorá sa vyžaduje pre aktivovanie zákonného záložného práva. Ak táto existuje, bude mať prednosť zákonné záložné právo podľa ustanovenia § 15 ods. 1 zákona o vlastníctve bytov a nebytových priestorov.

Právna veta:

- I. Je nepochybné, že na byt možno okrem záložného práva podľa § 15 ods. 1 zákona č. 182/1993 Z. z. zriadiť aj ďalšie záložné právo v prospech tretej osoby, v danom prípade žalovaného. V tomto prípade ide o záložné právo zriadené na základe písomnej zmluvy. Na každom byte alebo nebytovom priestore teda môže vzniknúť viac záložných správ z rôznych právnych titulov, pričom súčasne platná právna úprava trvá na uplatnení zásady „prior tempore potior iure“ a neustanovuje nijakú výnimku určenú zákonom. Táto zásada je explicitne vyjadrená ustanovením § 151k ods. 1 zákona č. 40/1964 Zb., podľa ktorého, ak vzniklo na zálohu viac záložných práv, na ich uspokojenie je rozhodujúce poradie ich registrácie v registri záložných práv, počítanej odo dňa ich najskoršej registrácie alebo odo dňa ich registrácie v niektorom z osobitných registrov. Citované ustanovenie chráni záložného veriteľa, ktorý si zaregistroval svoje záložné právo v registri záložných práv skôr, čím sa rešpektuje jeho právo priority.
- II. V rozhodovanej veci ide o situáciu, keď vlastní bytu, ku ktorému je zapísané záložné právo zo zákona, založil byt na účel získania úveru, čím vzniklo ďalšie záložné právo, ktoré je zmluvným záložným právom. Vzniká otázka, či má vzhľadom na svoju povahu zákonné záložné právo prednostné postavenie pri konkurencii viacerých záložných práv. V konaní bolo preukázané aj s prihliadnutím na znenie ustanovenia § 151k ods. 1 zákona č. 40/1964 Zb., že zákonné záložné právo bolo registrované skôr. Správne však okresný súd uviedol aj to, že tento zápis má len deklaratórny charakter a táto skutočnosť vôbec nemusí byť zapísaná na príslušnom liste vlastníctva. Odvolací súd zastáva názor, že každý ďalší záložný veriteľ musí byť uzročený s tým, že aj keď jeho záložné právo bolo zapísané na liste vlastníctva ako prvé v poradí, vzhľadom na záložné právo vznikajúce priamo zo zákona, by právo prednosti malo mať práve zákonné záložné právo v prospech ostatných vlastníkov bytov a nebytových priestorov v dome. Je preto rozhodujúce, či v čase realizácie záložného práva ďalším záložným veriteľom, v danom prípade žalovaným, existuje voči konkrétnemu dlžníkovi v dome reálne splatná pohľadávka v prospech ostatných vlastníkov bytov a nebytových priestorov v dome.

Právna oblasť: Občianske právo hmotné

Právny inštitút: Vlastníctvo bytov a nebytových priestorov, Záložné právo

Súvisiace predpisy a ustanovenia: pre SR: 40/1964 Zb. – § 151k ods. 1
182/1993 Z. z. – § 15 ods. 1

6. K forme oboznámenia zamestnanca s výplatnými termínmi

Rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3 Sžo 43/2016 zo dňa 31. 1. 2018

Anotácia:

Inšpektorát práce (žalovaný) rozhodnutím uložil žalobcovi v pokračujúcom administratívnom konaní pokutu vo výške 550 eur za porušenie pracovnoprávnych predpisov, a to za porušenie § 43 ods. 2 Zákonníka práce tým, že v pracovných zmluvách neuviedol ďalšiu pracovnú podmienku, a to výplatné termíny; ďalej za porušenie § 99 Zákonníka práce tým, že nevedie evidenciu pracovného času tak, aby bol zaznamenaný začiatok a koniec časového úseku, v ktorom zamestnanec vykonával prácu. Uvedené vyplynulo Inšpektorátu práce z výsledkov kontroly pri výkone inšpekcie práce na pracovisku žalobcu. Žalobca sa žalobou domáhal preskúmania zákonnosti rozhodnutia žalovaného.

Právna veta:

Z ustanovenia § 43 ods. 2 Zákonníka práce možno vyvodiť, že ak predmetné pravidelné náležitosti pracovnej zmluvy, v tomto prípade údaj o výplatnom termíne, nie sú dohodnuté v kolektívnej zmluve, musia byť uvedené v pracovnej zmluve. V danom prípade nestačí, že zamestnanci boli s výplatným termínom oboznámení prostredníctvom Pracovného poriadku. Zákonodarcu nesankcionuje neuviedenie obsahových náležitostí podľa § 43 ods. 2 Zákonníka práce neplatnosťou pracovnej zmluvy, avšak vzniká mu povinnosť vyhotoviť pre zamestnanca písomné oznámenie o prijatí do zamestnania, ktoré obsahuje chýbajúce náležitosti, ktoré neboli uvedené v pracovnej zmluve. Takéto písomné oznámenie má zamestnanca zabezpečiť právnu istotu o obsahových náležitostiach pracovného pomeru a samotnú pracovnú zmluvu nemôže zmeniť. Pracovný poriadok však nemožno chápať ako písomné oznámenie o chýbajúcich náležitostiach v zmysle § 44 ods. 1 Zákonníka práce. Odvolací súd sa stotožnil so záverom krajského súdu, že obsah Pracovného poriadku zamestnanec len berie na vedomie a len oboznámenie sa s ním potvrdzuje svojím podpisom, ale inak tento nemá ho možnosť rozporovať.

Právna oblasť: Pracovné právo

Právny inštitút: Pracovné podmienky

Súvisiace predpisy a ustanovenia: pre SR: 311/2011 Z. z. – § 43 ods. 2

7. Vierohodnosť výpovedí svedkov, ktorí majú blízky vzťah so stranou sporu

Rozsudok Krajského súdu Trenčín sp. zn. 5 Co/290/2017 zo dňa 7. 2. 2018

Anotácia:

Krajský súd Trenčín sa v predkladanom rozhodnutí zaoberal žalobou na vrátenie daru z dôvodu hrubého porušenia dobrých mravov spočívajúceho v tom, že dcéra (ako obdarovaná) rok pred podaním žaloby otcovi (ako darcovi) oznámila, že mu nebude poskytovať starostlivosť a opateru a že sa má o seba postarať sám alebo na tento účel nájsť niekoho tretieho; následovne dcéra s otcom podľa jeho tvrdenia prerušila všetky kontakty napriek jeho zhoršenému zdravotnému stavu. Súd prvej inštancie žalobu zamietol s odkazom na to, že otcovi sa nepodarilo preukázať tvrdené hrubé porušenie dobrých mravov.

Otec sa proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie odvolal a namietal, že dokazovanie skutočností tvrdených dcérou bolo založené najmä na svedeckých výpovediach osôb, s ktorými má dcéra dobré vzťahy. Z tohto dôvodu je teda možné očakávať, že takéto osoby budú skutočnosť popisovať v prospech dcéry. Krajský súd Trenčín však na margo tejto námietky uviedol, že vierohodnosť výpovedí svedkov nemôže spochybniť skutočnosť, že majú so stranou sporu dobré vzťahy (a to zvlášť vtedy, keď sú svedecké výpovede s ohľadom na posudzované skutočnosti jedinými dôkaznými prostriedkami). Na spochybnenie vierohodnosti svedeckých výpovedí sú v uvedených prípadoch podľa súdu potrebné aj iné objektívne zadokumentované skutočnosti a dôkazy.

Právna veta:

Spochybnovanie objektívnosti výpovedí svedkov konania, ktorí častokrát vnímajú pomery strán aj sprostredkovane z dôvodu ich rodinného či spoločenského vzťahu bez toho, aby vierohodnosť výpovedí spochybňovali aj iné, objektívne zadokumentované skutočnosti a dôkazy, by v prípadoch, kedy dostupným dôkazom sú iba výpovede účastníkov konania či svedkov majúci medzi sebou takýto vzťah, viedlo k nemožnosti uniesť dôkazné bremeno a zároveň by viedlo k vytvoreniu neakceptovateľnej „prezumpcie nepravdivosti“ svedeckých výpovedí či tvrdení účastníkov konania.

Právna oblasť: Občianske právo procesné

Právny inštitút: Dokazovanie

Súvisiace predpisy a ustanovenia: **pre SR:** 160/2015 Z. z. – čl. 15, § 196
pre ČR: 99/1963 Sb. – § 126, § 132

8. K rozhodovaniu o povolení splátok v prípade dlžného výživného

Uznesenie Krajského súdu Košice sp. zn. 7CoP/134/2017 zo dňa 30. 11. 2017

Anotácia:

Krajský súd Košice v predkladanom rozhodnutí revidoval výrok rozhodnutia súdu prvej inštancie, ktorý otcovi ako povinnému povolil, aby dlžné výživné, ktoré vzniklo v dôsledku jeho navýšenia aj za obdobie pred vynesením rozsudku o zvýšení výživného, platil v mesačných splátkach vedľa tzv. (zvýšeného) bežného výživného.

Krajský súd Košice upozornil, že v prípade výživného pre maloleté dieťa je potrebné povoľovať výhodu splátok len vo výnimočných prípadoch. Výživné pre maloleté deti má totiž na rozdiel od iných peňažných plnení osobitné postavenie, pretože slúži na uspokojovanie naliehavých potrieb. S ohľadom na uvedenú skutočnosť je teda možné spravodlivo požadovať, aby povinný rodič dopredu počítal s tým, že s pribúdajúcim vekom sa náklady na uspokojovanie odôvodnených potrieb maloletého dieťaťa budú zvyšovať a s ohľadom na to tvoril primerané úspory, ktoré mu umožnia tieto potreby pružne uspokojovať. Podstatná je pritom aj určitá ochrana druhého rodiča, ktorý musel rodiča povinného k výžive pri uspokojovaní potrieb suplovať a povolením splátok povinnému rodičovi by došlo k jeho znevýhodneniu. Krajský súd preto rozhodnutie zmenil tak, že povinnému otcovi uložil, aby dlžné výživné zaplatil už do 90 dní od právoplatnosti rozsudku.

Právna veta:

Určenie dlhšej ako trojdňovej lehoty na plnenie alebo povolenie splátok umožňuje súdu, aby sám, nezávisle na návrhu účastníkov konania zväzil, či je povolenie takejto výhody vhodné so zreteľom na pomery toho, komu sa povinnosť ukladá, na výšku prisúdeného nároku alebo na iné okolnosti prípadu a zároveň, či neprimerane neznevýhodní povinného oproti oprávnenému. Zvláštnu pozornosť je potrebné venovať povoleniu výhody povinnému v prípade výživného pre dieťa, ktoré nie je schopné samé sa živiť a okrem iného je prednostnou pohľadávkou so zreteľom na naliehavosť potreby, ktorej výživné slúži. Súd je povinný prihliadnúť aj na postoj povinného k plneniu, ako aj na to, či povolenie takejto výhody nebude mať ťaživý dopad na oprávneného, prípadne či je možné od neho spravodlivo žiadať strpenie plnenia v splátkach alebo dlhšej ako zákonnej lehote. Odvolací súd sa nestotožňuje s rozhodnutím súdu prvej inštancie, ktorým povolil otcovi splácať dlžné výživné v mesačných splátkach po 15 € spolu s bežným výživným, pretože vzhľadom k povahe prejednávanej veci, priznanému nároku, dĺžke rozhodovania o návrhu, nebolo by spravodlivé priznať výhodu splátok, prípadne dlhšiu lehotu splatnosti, nakoľko otcovi muselo byť zrejmé, že s pribúdajúcim vekom sa potreby maloletého zvyšujú a pri primeranej prezieravosti mohol a mal vytvárať úspory, pričom súdne rozhodnutie o určení rozsahu vyživovacej povinnosti mohol očakávať od začatia konania a je nepochybné, že ani matka pri uspokojovaní potrieb maloletého nebola zvyhodnená splátkami a musela tieto potreby uspokojovať postupne tak, ako vznikali a z hľadiska účelu, ktorému výživné slúži, je vhodné, aby dlžné výživné bolo zaplatené naraz, čo umožňuje lepšie využitie peňažných prostriedkov v prospech maloletého.

Právna oblasť: Rodinné právo, Občianske právo procesné

Právny inštitút: Výživné, Paričná lehota

Súvisiace predpisy a ustanovenia: **pre SR:** 36/2005 Z. z. – § 76 ods. 1
160/2015 Z. z. – § 232 ods. 3
pre ČR: 89/2012 Sb. – § 921
99/1963 Sb. – § 160 odst. 1

9. Dôvody pre zmenu rozhodnutia o výkone rodičovských práv a povinností

Rozsudok Krajského súdu Trenčín sp. zn. 17CoP/22/2018 zo dňa 13. 6. 2018

Anotácia:

Krajský súd Trenčín v predkladanom rozhodnutí prispel k objasneniu výkladu pojmu „zmena pomerov“, ktorú stanoví ustanovenie § 26 Zákona o rodine ako podmienku pre zmenu rozhodnutia o výkone rodičovských práv a povinností. Konanie v danom prípade inicioval otec, ktorý podal návrh na zmenu úpravy rodičovských práv a povinností už po šiestich mesiacoch od nadobudnutia právoplatnosti pôvodného rozhodnutia, ktorým bola schválená rodičovská dohoda o výchovnom prostredí a o výške výživného. Súd prvej inštancie návrh otca zamietol s tým, že Zákon o rodine pod „zmenou pomerov“ rozumie len zmenu podstatnú a závažnú, v danom prípade však podľa vykonaného dokazovania v podstate k žiadnej zmene (s výnimkou samotného plynutia času) nedošlo.

Otec sa proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie odvolal a argumentoval, že zmena pomerov nastala najmä v tom, že od posledného rozhodnutia o výchovnom prostredí uplynulo niekoľko mesiacov, počas ktorých sa ukázalo, že deti sú schopné dobre zvládať odlúčenia od matky a zároveň je schopný sa o deti náležite postarať; mal by preto dostať šancu stráviť s nimi viac času. Krajský súd Trenčín sa však priklonil k názoru okresného súdu a uviedol, že jediná zmena, ktorá v prípade nastala, je len uplynutie určitého časového obdobia od posledného rozhodnutia o úprave rodičovských práv a povinností; toto však nemožno považovať za zmenu pomerov. Z uvedeného rozhodnutia vyplýva, že otcovia by nemali pri prvom rozhodovaní o výchovnom prostredí spoliehať na tvrdenie, že keď sa ukáže, že sú schopní sa postarať o deti, budú mať možnosť sa s nimi stretávať častejšie.

Právna veta:

- I. Z ust. § 26 Zákona o rodine je zrejmé, že k zmene rozhodnutia o výkone rodičovských práv a povinností alebo dohody o výkone rodičovských práv a povinností môže dôjsť v prípade, ak sa zmenia pomery, pričom z judikatúry (napr. uznesenie Ústavného súdu Českej republiky, sp. zn. IV. ÚS 14/2000z 09.03.2000) je zrejmé, že pre zmenu rozhodnutia sa vyžaduje zmena podstatná, závažná. Ide teda o zmenu v takých skutočnostiach, ktoré boli podstatné pre rozhodnutie o výkone rodičovských práv a povinností, resp. pre schválenie dohody rodičov o rodičovských právach a povinnostiach. Pokiaľ sa teda rodičia maloletých dohodnú už skôr na tom, ktorý z nich bude mať maloleté deti vo svojej výchove a pokiaľ bola táto dohoda schválená rozhodnutím súdu, potom dôvody odôvodňujúce zmenu takéhoto rozhodnutia musia skutočne dosiahnuť intenzitu zmenu pomerov vo všetkých jej aspektoch.
- II. Iba samotná skutočnosť, že deti sú vekovo staršie a že si už na striedavý pobyt u oboch rodičov zvykli (čo nepochybne vyplýva zo samotnej podstaty uzavretej rodičovskej dohody a z plynutia času) nie je podľa názoru odvolacieho súdu takou zmenou pomerov, akú má na mysli ust. § 26 Zákona o rodine.

Právna oblasť: Rodinné právo

Právny inštitút: Rozhodnutie o výkone rodičovských práv a povinností

Súvisiace predpisy a ustanovenia: pre SR: 36/2005 Z. z. – § 26

10. K začiatku plynutia prekluzívnej lehoty na podanie žaloby o neplatnosť skončenia pracovného pomeru

Rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3 Cdo 29/2017 zo dňa 22. 3. 2018

Anotácia:

Žalobca sa domáhal, aby súd určil neplatnosť skončenia pracovného pomeru. Okresný súd určil, že výpoveď daná žalobcovi je neplatná z dôvodu, že žalovaný neposkytol žalobcovi inú vhodnú prácu. Krajský súd rozsudok okresného súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Okresný súd viazaný právnym názorom Krajského súdu žalobu zamietol z dôvodu, že žaloba bola podaná po uplynutí prekluzívnej lehoty. Odvolací súd odvolanie zamietol a stotožnil sa s rozsudkom prvostupňového súdu. Dovolací súd dovolanie zamietol z dôvodu, že dovolanie žalobcu neopodstatnene smeruje proti takému rozsudku odvolacieho súdu, ktorý nespočíva v nesprávnom právnom posúdení veci.

Právna veta:

Skutočnosť, že sa zamestnanec nachádza v ochrannej dobe, môže mať právne následky len z hľadiska výpovednej doby (§ 64 ods. 2 Zákonníka práce), nie však z hľadiska prekluzívnej lehoty v zmysle § 77 Zákonníka práce. Účelom právnej úpravy ochrannej doby je chrániť zamestnanca pred nepriaznivými dopadmi určitých okolností a situácií, v ktorých sa nachádza (napríklad vtedy, keď je uznaný dočasne za práceneschopného pre ním nevyvolanú chorobu alebo úraz, keď je uvoľnený na výkon dobrovoľnej vojenskej prípravy, resp. keď je zamestnankyňa na materskej dovolenke). Účelom ochrannej doby rozhodne nie je vytvoriť zamestnancovi širší časový priestor na podanie žaloby o určenie neplatnosti skončenia pracovného pomeru. Podľa jeho presvedčenia je naďalej opodstatnený právny názor, podľa ktorého začiatok a plynutie lehoty na uplatnenie práva na určenie neplatnosti výpovede podľa § 77 Zákonníka práce nemôže ovplyvniť ani prípadná práceneschopnosť zamestnanca. Aj z doslovného znenia § 77 Zákonníka práce je zrejmé, že pre plynutie prekluzívnej lehoty uvedenej v tomto ustanovení je podstatný prejav smerujúci k skončeniu pracovného pomeru, čo vyplýva zo slovného spojenia „v lehote dvoch mesiacov odo dňa, keď sa mal pracovný pomer skončiť“. Za „deň, keď sa mal pracovný pomer skončiť“ tu treba považovať posledný deň výpovednej doby nepredĺzenej o ochrannú dobu. Princíp právnej istoty a požiadavka stability práva tu opodstatňuje záver, podľa ktorého práceneschopnosť zamestnanca, ktorá (podobne ako iné situácie, v ktorých je zamestnanec v ochrannej dobe) môže trvať aj podstatne dlhšiu dobu, neovplyvňuje lehotu na uplatnenie neplatnosti výpovede danej zamestnancovi z pracovného alebo štátnozamestnaneckého pomeru.

Právna oblasť: Pracovné právo

Právny inštitút: Nároky z neplatného skončenia pracovného pomeru

Súvisiace predpisy a ustanovenia: pre SR: 311/2001 Z. z. – § 77

11. K definícii konkurznej pohľadávky z titulu dane z príjmu právnickej osoby

Rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1 Obo 16/2017 zo dňa 21. 2. 2018

Anotácia:

Najvyšší súd rozhodoval v právnej veci o určenie popretej pohľadávky. Súd skúmal, kedy je pohľadávka z titulu dane z príjmu právnickej osoby považovaná za pohľadávku pre účely konkurzu.

Právna veta:

Je potrebné rozlišovať medzi vznikom povinnosti daňovníka podať daňové priznanie za predchádzajúce zdaňovacie obdobie a vyrubení dane správcom dane. Z ustanovenia § 41 ods. 1 prvej vety zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení účinnom v rozhodnej dobe (ďalej aj „zákon č. 595/2003 Z. z.“) vyplýva, že daňové priznanie za predchádzajúce zdaňovacie obdobie je daňovník povinný podať v lehote podľa ust. § 49. Z ustanovenia § 49 ods. 2 vyššie citovaného zákona vyplýva, že daňové priznanie sa podáva do 3 kalendárnych mesiacov po uplynutí zdaňovacieho obdobia, pričom v uvedenej lehote je daňovník povinný daň aj zaplatiť. Zákon č. 595/2003 Z. z. však neupravuje, kedy sa pohľadávka z titulu dane z príjmu právnickej osoby považuje za pohľadávku pre účely konkurzu. Osobitné ustanovenia pre konkurz a reštrukturalizáciu upravuje Daňový poriadok, ktorý vo všeobecnosti upravuje správu daní, práva a povinnosti daňových subjektov a iných osôb, ktoré im vzniknú v súvislosti so správou daní (ust. § 1 ods. 1 Daňového poriadku), pričom v odkaze k ust. § 1 ods. 2 Daňového poriadku zákonodarca výslovne (okrem iných) uvádza aj zákon č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov. Pokiaľ teda zákon č. 595/2003 Z. z. ako lex specialis neobsahuje osobitné ustanovenia pre konkurz, vrátane definície daňového nedoplatku ako pohľadávky pre účel konkurzu a tieto upravuje Daňový poriadok ako lex generalis, je potrebné pri definícii konkurznej pohľadávky z titulu dane z príjmu právnickej osoby postupovať podľa Daňového poriadku. Za pohľadávku pre účel konkurzu sa potom považuje daňový nedoplatok (ust. § 158 ods. 1 Daňového poriadku), ktorým je dlžná suma dane po lehote splatnosti dane (ust. § 2 písm. f/ Daňového poriadku) s tým, že ak daňový nedoplatok vznikol v deň vyhlásenia konkurzu alebo po vyhlásení konkurzu, považuje sa za pohľadávku vzniknutú po vyhlásení konkurzu (ust. § 158 ods. 3 Daňového poriadku). Daňový nedoplatok ako pohľadávka pre účely konkurzu nie je totožný so vznikom daňovej povinnosti, pretože daňovým nedoplatkom je až dlžná suma po lehote splatnosti dane.

Právna oblasť: Daňové právo

Právny inštitút: Daňové priznanie a zdaňovacie obdobie, Konkurz a reštrukturalizácia

Súvisiace predpisy a ustanovenia: pre SR: 595/2003 Z. z. – § 41 ods. 1, § 49, § 563/2009 Z. z. – § 1 ods. 1 a ods. 2, § 2 písm. f), § 158 ods. 1 a ods. 3

12. K zrejmemu zásahu pre poskytnutie ochrany pokojného stavu zo strany obce

Rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3 Sžo 4/2017 zo dňa 21. 2. 2018

Anotácia:

Navrhovatelia podali odvolanie proti rozhodnutiu obce – odporcu vo veci zrejmeho zásahu do pokojného stavu. Krajský súd rozsudkom potvrdil rozhodnutie odporcu, ktorý zamietol žiadosť navrhovateľov, aby odporca rozhodol vo veci susedských sporov podľa § 5 Občianskeho zákonníka. Proti rozsudku podali navrhovatelia odvolanie. Odvolací súd rozhodnutie krajského súdu potvrdil.

Právna veta:

- I. Hypotéza ust. § 5 Občianskeho zákonníka vyžaduje určitú intenzitu správania sa subjektov. Nestačí akýkoľvek zásah do fakticity skutkového deja, musí ísť o zásah zrejmy. Zrejmým bude taký zásah, ktorý bude objektívne poznateľný tzv. voľným okom, teda na prvý pohľad, a to aj pre tretie osoby, ktoré doteraz vnímali fakticitu stavu inak. Nositeľom povinnosti poskytnúť ochranu pokojného stavu je obec, konajúca prostredníctvom svojho starostu, podľa ustanovení správneho poriadku. Podľa § 1 sa správny poriadok vzťahuje na konanie, v ktorom v oblasti verejnej správy správne orgány rozhodujú o právach právom chránených záujmoch alebo povinnostiach fyzických osôb a právnických osôb, ak osobitný zákon neustanovuje inak. V zmysle § 3 ods. 5 zákona č. 71/1967 Zb., rozhodnutie správneho orgánu musí vychádzať zo spoľahlivo zisteného stavu veci. Z povahy ochrany podľa § 5 Občianskeho zákonníka však vyplýva, že správny orgán jednoducho nemá a nemôže spoľahlivo ustáliť skutkový stav veci – má len konštatovať objektívnu zrejmosť zásahu do stavu na prvý pohľad vykazujúceho súladnosť s objektívnym právom.
- II. Postup podľa ust. § 5 Občianskeho zákonníka má len predbežný charakter. Zmyslom tohto ustanovenia nie je rozhodnúť spor o právo, ale obnoviť stav, ktorý existoval pred porušením pokojného stavu. Predbežnosť rozhodovania obce nemožno chápať tak, že by toto rozhodovanie muselo obligatórne predchádzať rozhodovaniu súdu, ale tak, že rozhodovanie orgánu obce je rozhodnutím o určitom poslednom – faktickom stave, zatiaľ čo následné možné rozhodnutie súdu je rozhodnutím o vlastnej občianskoprávnej podstate celej veci.

Právna oblasť: Občianske právo

Právny inštitút: Zrejmý zásah do pokojného stavu

Súvisiace predpisy a ustanovenia: pre SR: 40/1964 Zb. – § 5

13. K výsluchu svedka v postavení daňového subjektu vs. nárok na svedočné

Rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5 Sžf 56/2016 zo dňa 1. 2. 2018

Anotácia:

Žalobca sa domáhal preskúmania a následného zrušenia rozhodnutia daňového úradu, ktorým bolo rozhodnuté o nepriзнaní náhrady ušlého zárobku svedka z dôvodu, že žalobca údajne nepreukázal skutočnosti ušlého zárobku.

Krajský súd po preskúmaní veci v intenciách žalobných dôvodov dospel k záveru, že preskúmaným rozhodnutím žalovaného správneho orgánu nedošlo k porušeniu zákona.

Zastával názor, že žalobca v danej veci nevystupoval v pozícii svedka, ale vypovedal ako konateľ kontrolovaného subjektu. Krajský súd ďalej uviedol, že nakoľko svedok môže byť len osoba, ktorá v prejednávanej daňovej veci nie je v pozícii daňového subjektu, správca dane nemôže vypočúvať ako svedka osobu, ktorá je štatutárnym orgánom kontrolovaného daňového subjektu a v prípade, že správca dane predvolal konateľa spoločnosti ako svedka, došlo z jeho strany k administratívne mu pochybeniu, ktoré však nezakladá právo žalobcu uplatňovať si vo veci svedočné.

Právna veta:

Zo skutkových okolností prípadu vyplýva, že pri danom výsluchu svedka nebol žalobca, ktorý pri tomto úkone vystupoval ako konateľ spoločnosti XX, v postavení daňového subjektu, nakoľko daňová kontrola prebiehala u spoločnosti XY (v ktorej je žalobca tiež konateľom). Najvyšší súd vychádzal z hmotnoprávnej normatívnej roviny právnej normy upravujúcej postavenie svedka v rámci dokazovania, konkrétne výsluchu svedka. Svedok sa vyjadruje o okolnostiach, ktoré sám vnímal a preto je nenahraditeľný, ale pozícia konateľa ako štatutárneho zástupcu daňového subjektu sa môže v priebehu prebiehajúceho konania zmeniť. Nositeľa informácii v postavení svedka charakterizuje nenahraditeľnosť, zatiaľ čo účastník daňového konania sa môže zmeniť napríklad tým, že do jeho postavenia nastúpi právny nástupca. Berúc uvedené do úvahy by mohla nastať situácia, kedy by napríklad žalobca nebol konateľom v spoločnosti XX, alebo rovnako by sa mohol zmeniť konateľ v spoločnosti XY, avšak ako svedok – konateľ, ktorý realizoval obchodný vzťah so spoločnosťou XY by žalobca stále vypovedal v postavení svedka vo vzťahu k zástupcovi spoločnosti XY.

V zmysle § 12 ods. 1 z. č. 563/2009 Z. z. náklady, ktoré vzniknú pri správe daní, uhrádza príslušný správca dane okrem nákladov, ktoré vznikli daňovému subjektu. Keďže žalobca sa príslušného úkonu zúčastnil aj v postavení konateľa daňového subjektu XY, pričom ako svedok nestrávil na úkone dlhší čas než ako konateľ spoločnosti, v ktorej správca dane vykonával daňovú kontrolu a za účasť daňového subjektu vzniklé náklady v zmysle uvedeného ustanovenia uhrádza daňový subjekt, nie je možné žalobcovi priznať nárok na svedočné.

Právna oblasť: Daňové právo

Právny inštitút: Svedok

Súvisiace predpisy a ustanovenia: pre SR: 563/2009 Z. z. – § 12 ods. 1 a § 25

14. K posudzovaniu bezúhonnosti advokátskych koncipientov

Rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2 Sžo 20/2016 zo dňa 31. 1. 2018

Anotácia:

Slovenská advokátska komora (žalovaná) rozhodla o vyčiarknutí advokátskeho koncipienta (žalobcu) zo zoznamu advokátskych koncipientov s odôvodnením, že žalobca bol rozsudkom okresného súdu uznaný za vinného za spáchanie prečinu krádeže podľa § 212 ods. 1 Trestného zákona. Krajský súd zrušil výrok okresného súdu o uložení trestu a o výške náhrady škody a uložil žalobcovi peňažný trest vo výške 500 eur. Koncipient podal proti rozhodnutiu Slovenskej advokátskej komory žalobu, ktorú odôvodnil tým, že žalobca bol právoplatne odsúdený, avšak v konečnom dôsledku mu bol uložený peňažný trest 500 eur, ktorý zaplatil, takže nastali účinky zahľadania odsúdenia.

Právna veta:

V čase spáchania prečinu krádeže bol žalobca zapísaný v zozname advokátskych koncipientov a preto mal vedomosť o svojom konaní, ktoré vykazovalo známky trestnosti. Slovenská advokátska komora nemá povinnosť bližšie preskúmať, či dôvod vyčiarknutia zo zoznamu advokátskych koncipientov (za úmyselný trestný čin) bol alebo nebol zahladený. Zákon striktné stanovuje, že komora vyčiarkne zo zoznamu advokátskych koncipientov toho, kto bol právoplatne odsúdený za úmyselný trestný čin, za čo bol v danom prípade žalobca odsúdený. Najvyšší súd preto nemohol prijať záver, že je na žalobcu možné hľadieť ako na osobu bezúhonnú, ktorá je v budúcnosti oprávnená vykonávať advokátsku činnosť. Posudzovanie bezúhonnosti advokátov a advokátskych koncipientov sa neobmedzuje len na negatívny výpis z registra trestov, ale vyžaduje sa aj negatívny odpis z registra trestov. Nesplnenie tejto podmienky spochybňuje čestné a svedomité plnenie si povinností budúceho advokáta. Nesmú vzniknúť žiadne pochybnosti o tom, či v budúcnosti bude táto osoba schopná dodržiavať pravidlá požadované pri výkone koncipientskej praxe a následne pri výkone advokácie.

Inštitút zahľadania odsúdenia nie je dôvodom zániku trestnosti ani dôvodom zániku trestu, predstavuje len možnosť, aby sa po splnení zákonných podmienok mohli odstrániť nepriaznivé dôsledky trestu. Žalobca svojim protiprávnym úmyselným konaním sám vyvolal zákonnú prekážku, následkom ktorej pri posudzovaní danej veci najvyšší súd nemohol na žalobcu hľadieť ako na bezúhonnú osobu.

Právna oblasť: Trestné právo

Právny inštitút: Advokácia

Súvisiace predpisy a ustanovenia: pre SR: 586/2003 Z. z. – § 7 ods. 1 písm. d)

15. K právu na obhajobu v prípade, keď existuje rozpor medzi tvrdeniami obvineného ohľadom jeho gramotnosti

Uznesenie Krajského súdu Prešov sp. zn. 7 To 7/2018 zo dňa 2. 5. 2018

Anotácia:

Krajský súd Prešov podal v predkladanom rozhodnutí objasňujúci výklad, podľa ktorého by mali orgány činné v trestnom konaní postupovať pri zabezpečovaní práva na obhajobu obvineného, u ktorého nie je isté, či, resp. do akej miery, vie čítať a písať. V danom prípade obvinený najskôr tvrdil, že nevie dobre písať a čiastočne aj čítať. Pred výsluchom však už tvrdil, že slovenský jazyk ovláda, a písať aj čítať vie. Napriek vedomosti, že ide o obvineného, ktorý ukončil len základné vzdelanie, orgány činné v trestnom konaní uzavreli, že obvinený je dostatočne gramotný na to, aby sa náležite obhajoval. Okresný súd bol však iného názoru a po podaní obžaloby túto odmietol a vrátil vec prokurátorovi s odkazom na porušenie práva na obhajobu. Prokurátor podal proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa sťažnosť a zdôraznil, že sám obvinený pred výsluchom potvrdil, že čítať aj písať vie.

Krajský súd Prešov dal za pravdu súdu prvého stupňa a pre prax uviedol, že pokiaľ sa obvinený vyjadrí ohľadom svojej gramotnosti rozporne, musia orgány činné v trestnom konaní aktívnejšie kontrolovať, či je dodržané jeho právo na obhajobu. Ak sa obvinený vyjadrí, že si zvolil obhajcu, je v takom prípade potrebné žiadať doloženie splnomocnenia. Ak toto nie je doložené, treba bližšie skúmať, či vie čítať a písať; Krajský súd zároveň uviedol príklady spôsobov, ktorými je možné pre účely trestného konania túto skutočnosť dostatočne prešetriť.

Právna veta:

- I. Právo obvineného na obhajobu je jednou zo základných zásad trestného konania, zakotvenou v § 2 ods. 9 Tr. por. Je potrebné preto venovať náležitú a dostatočnú pozornosť tomu, aby bolo toto právo v rámci trestného konania riadne a dôsledne dodržiavané. Už v prípravnom konaní sú orgány činné v trestnom konaní povinné dbať o riadne uplatnenie práva obvineného na obhajobu a to predovšetkým dôkladným poučením obvineného okrem iného o možnosti zvoliť si obhajcu vrátane nároku na bezplatnú obhajobu za splnenia zákonom stanovených podmienok. Rovnako sú povinné vždy skúmať, či sa nejedná o prípad povinnej obhajoby podľa § 37 Tr. por.
- II. V danom prípade sa obvinený po zákonných poučeníach vyjadril okrem iného, že obhajcu má zvoleného, nakoľko nevie až tak dobre písať a trochu aj čítať. Neskôr počas výsluchu sa vo vzťahu k svojim osobným pomerom vyjadril, že slovenskému jazyku rozumie, čítať a písať vie. Týmto evidentne rozpornými vyjadreniami obvineného nepochybne vznikli pochybnosti ohľadom jeho spôsobilosti náležite sa obhajovať, ktoré však neboli konajúcim orgánom činným v trestnom konaní dostatočne preskúmané a preverené. Primárne bolo potrebné reagovať na v zápisnici uvádzané tvrdenie obvineného, že má zvoleného obhajcu. Za účelom zistenia, či si obvinený skutočne obhajcu zvolil, bolo potrebné zo strany orgánov činných v trestnom konaní vyžiadať si od obvineného, aby predložil splnomocnenie udelené zvolenému obhajcovi v súlade s ust. § 36 ods. 5 Tr. por. V prípade, ak by takéto splnomocnenie obvinený nepredložil, mal konajúci orgán činný v trestnom konaní, najmä vzhľadom na rozporné tvrdenia obvineného o tom, či písať a čítať vie, vykonať šetrenie za účelom zistenia, či obvinený je skutočne spôsobilý náležite sa obhajovať, teda či nie je daný dôvod povinnej obhajoby v zmysle § 37 ods. 2 Tr. por. a na základe výsledkov tohto šetrenia buď podať žiadosť na ustanovenie obhajcu obvinenému alebo pokračovať v konaní v prípade, ak by dospel k záveru, že obvinený je spôsobilý sa riadne a náležite obhajovať. Týmto skutočnosťami sa však konajúci orgán činný v trestnom konaní, vychádzajúc z obsahu spisu, žiadnym spôsobom nezaoberal.
- III. Krajský súd tiež poukazuje na skutočnosť, že obvinený má ukončené iba základné školské vzdelanie, čo nie je nepochybnou zárukou, že reálne ovláda jazyk slovom a písmom v dostatočnom rozsahu na to, aby sa dokázal náležite obhajovať. Prešetrenie tejto skutočnosti je možné uskutočniť informovaním sa na základnej škole, ktorú obvinený absolvoval, prípadne iným vhodným spôsobom overiť, či skutočne vie písať a čítať tak, aby sa vedel sám riadne obhajovať v trestnom konaní. Je potrebné zdôrazniť, že vzhľadom na dôsledné uplatnenie práva obvineného na obhajobu o týchto okolnostiach nemôžu zostať pochybnosti a rozpory a orgán činný v trestnom konaní musí mať otázku, či v danom prípade boli alebo neboli naplnené podmienky povinnej obhajoby, jednoznačne vysporiadanú.

Právna oblasť: Trestné právo procesné

Právny inštitút: Právo na obhajobu

Súvisiace predpisy a ustanovenia: **pre SR:** 301/2005 Z. z. – § 2 ods. 9, § 37 ods. 2
pre ČR: 141/1961 Sb. – § 2 odst. 13, § 36 odst. 2